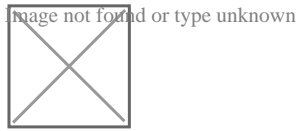

Του απ' αιώνος μυστηρίου η φανέρωσις (Λου 1:24-38) (Μιλτιάδης Κωνσταντίνου, Καθηγήτῆς Παλαιάς Διαθήκης, Κοσμήτορας Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ.)

[/ Πεμπτουσία](#)

Περιεχόμενο της ευαγγελικῆς περικοπῆς Λου α' 24-38 εἶναι ἕνας διάλογος ανάμεσα σε ἕναν ἄγγελο και μια νεαρή κοπέλα. Διάλογοι ανάμεσα σε ἀγγέλους και ἀνθρώπους υπάρχουν διάσπαρτοι μέσα στη *Γραφή*, αυτό όμως που καθιστά τον συγκεκριμένο διάλογο ξεχωριστό, ὥστε η υμνογραφική παράδοση της Εκκλησίας να τον χαρακτηρίζει τη φανέρωση «τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου», εἶναι το θέμα του. Ο ἄγγελος Γαβριήλ ἀνακοινώνει στη Μαρία, τη νεαρή ἀρραβωνιαστικιά του Ἰωσήφ που κατοικεῖ στη Ναζαρέτ, ὅτι θα γεννήσει τον Ἰησοῦ, ο οποίος «θα γίνει σπουδαῖος και θα ὀνομαστῆί Υἱός του Υψίστου. Σ' αὐτόν θα δώσει ο Κύριος ο Θεός τον θρόνο του Δαβίδ, του προπάτορά του. Θα βασιλέψει για πάντα στους ἀπογόνους του Ἰακώβ και η βασιλεία του δεν θα ἔχει τέλος» (Λου 1:32-33). Και εἶναι ακριβῶς αὐτή η περιγραφή του παιδιοῦ που πρόκειται να γεννηθεῖ -αν βέβαια η Μαρία δεχτεῖ να το κυοφορήσει- που δικαιολογεῖ πλήρως τον χαρακτηρισμό του γεγονότος ως «κεφάλαιον» (= ἀρχή και κορυφαία στιγμή) της σωτηρίας ολόκληρης της ἀνθρωπότητας, καθώς στα λόγια του ἀγγέλου συνοψίζεται ολόκληρη η ἱστορία των σχέσεων του Θεοῦ με τον ἀνθρώπο, αυτό που στη θεολογική γλώσσα περιγράφεται ως “Ἱστορία της θείας οικονομίας”.

Αυτή η ιστορία αρχίζει από την πρώτη στιγμή που ο άνθρωπος επαναστατεί εναντίον του Θεού, καθώς ο Θεός δεν εγκαταλείπει ούτε για λίγο το πλάσμα του, και διαμορφώνει τις συνθήκες για την αποκατάσταση των μεταξύ τους σχέσεων, αναζητώντας ανθρώπους που θα δεχτούν να συνεργαστούν μαζί

του για τον σκοπό αυτόν. Ο Αβραάμ θα είναι ο πρώτος που θα ανταποκριθεί στην πρόσκληση του Θεού, και θα ακολουθήσουν κι άλλοι, και θα γίνουν ολόκληρος λαός. Με όλους αυτούς ο Θεός θα κάνει συμφωνία συνεργασίας, αυτό που στη γλώσσα της Γραφής ονομάζεται “Διαθήκη”, με την οποία αναλαμβάνει να τους προστατεύει και να τους καθοδηγεί, ώστε να τους καταστήσει φορείς του μηνύματος της ελπίδας προς όλους τους λαούς της γης. Και όταν ο λαός αυτός θα χρειαστεί να οργανωθεί και να κυβερνηθεί, πάλι ο Θεός θα του υποδείξει τον κατάλληλο ηγεμόνα που θα είναι έτοιμος να συνεργαστεί μαζί του για την επίτευξη των τελικών στόχων της θείας οικονομίας. Αυτά ακριβώς υπενθυμίζει στον βασιλιά Δαβίδ ο ίδιος ο Θεός, στέλνοντάς του με τον προφήτη Νάθαν το ακόλουθο μήνυμα: «Να πεις στον δούλο μου τον Δαβίδ ότι: Ο Παντοκράτορας Κύριος λέει τα εξής: Σε πήρα απ’ το μαντρί των προβάτων, και σ’ έκανα ηγεμόνα του λαού μου, του Ισραήλ. Ήμουν μαζί σου παντού όπου πήγαινες, εξαφάνισα όλους τους εχθρούς σου από μπροστά σου και σ’ έκανα ονομαστό, σαν τους μεγάλους της γης. Όρισα για τον λαό μου τον Ισραήλ έναν τόπο, όπου τον εγκατέστησα μόνιμα. Εκεί θα ζει πλέον άφοβα χωρίς να τον καταπιέζουν οι άρπαγες όπως παλιά, την εποχή που διόριζα Κριτές στον λαό μου τον Ισραήλ. Τώρα σου έχω εξασφαλίσει ησυχία απ’ όλους τους εχθρούς σου ... Όταν τελειώσουν οι μέρες σου και πεθάνεις, θα αναδείξω διάδοχο μετά από σένα έναν γιο σου, κατ’ ευθείαν απόγονό σου, και θα διατηρήσω σταθερή τη βασιλεία του ... και θα κάνω τον θρόνο του ακλόνητο για πάντα ...» (2Βα 7:8-13). Αυτό που ο προφήτης Νάθαν επισημαίνει στον βασιλιά Δαβίδ είναι ότι το τεράστιο για τα δεδομένα της εποχής και τις δυνατότητες του λαού κράτος που δημιούργησε δεν ήταν δικό του επίτευγμα, αλλά δώρο του Θεού, όπως δώρο του Θεού θα είναι και η επιβίωση του κράτους αυτού. Όμως η προφητεία του Νάθαν δεν επιβεβαιώθηκε, γιατί λαός και βασιλιάς αφέτησαν τη Διαθήκη με τον Θεό. Παρ’ όλα αυτά, ο Θεός και πάλι δεν εγκατέλειψε την ανθρωπότητα· συνέχισε να στέλνει προφήτες που καλούσαν τον λαό σε μετάνοια και του υπενθύμιζαν τον ρόλο του στο σχέδιο του Θεού για τον κόσμο. Ακόμα και στα μαύρα χρόνια της εξορίας στη Μεσοποταμία δεν έπαψαν οι προφήτες να θερμαίνουν τις καρδιές των απογοητευμένων ευαγγελιζόμενοι μια νέα αρχή, ένα καινούργιο φως:

Λαέ που πορεύεσαι στο σκοτάδι,

φως δείτε λαμπρό·

εσείς οι κάτοικοι της χώρας όπου κυριαρχεί ο θάνατος,

πάνω σας φως θα λάμψει.

Οι πιο πολλοί απ' τον λαό,
αυτοί που τους ξανάφερες στην αγαλλίασή σου, Κύριε,
αυτοί μπροστά σου θα χαρούν,
όπως αυτοί που χαίρονται στον θερισμό
κι όπως πανηγυρίζουν όσοι μοιράζονται τα λάφυρα.
Γιατί αφαιρέθηκε ο ζυγός που ήταν πάνω τους
και το ραβδί που χτύπαγε τη ράχη τους·
συνέτριψε ο Κύριος το ραβδί των καταπιεστών τους,
όπως τη μέρα που νίκησε τους Μαδιανίτες.
Κάθε στολή που οι καταπιεστές είχαν με δόλο αφαιρέσει
και κάθε ρούχο θα το αποζημιώσουν με το παραπάνω·
ο λαός θα τα απαιτήσει πίσω,
ακόμα κι αν παραδοθήκαν στη φωτιά.
Γιατί για χάρη μας γεννήθηκε ένα παιδί,
μας δόθηκε ένας γιος,
που η εξουσία του βρίσκεται πάνω στους ώμους του,
και τ' όνομά του είναι "Αγγελιοφόρος της Μεγάλης
Απόφασης",
"Θαυμαστός Σύμβουλος", "Θεός Ισχυρός",
"Εξουσιαστής", "Άρχοντας της Ειρήνης",
"Πατέρας των Μελλοντικών Εποχών".
Ο Θεός λέει:
«Εγώ θα φέρω ειρήνη στους άρχοντες

και σ' αυτόν θα χαρίσω ειρήνη και υγεία».

Μεγάλη θα είναι η εξουσία του,

και η ειρήνη του δεν θα έχει τέλος·

θα καθίσει στον θρόνο του Δαβίδ,

θα αποκαταστήσει τη βασιλεία του,

και θα φροντίσει γι' αυτήν με δίκαιη κρίση και δικαιοσύνη,

από τώρα και για πάντα.

Όλα αυτά θα τα κάνει η φλογερή αγάπη του Κυρίου Σαβαώθ (Ησα 9:2-7).

Στην προφητεία αυτή που σώζεται στο βιβλίο του προφήτη Ησαΐα εξαγγέλλεται ένα “μεγάλο φως” που θα φέρει τη χαρά σε όσους ζουν στο σκοτάδι. Η χαρά οφείλεται, όχι μόνο στην απαλλαγή από την πολιτική καταπίεση και στην καταστροφή των πολεμικών σκευών αλλά κυρίως, στη γέννηση ενός παιδιού. Γι' αυτόν τον λόγο περιγράφονται αναλυτικά η γέννησή του, η ανάληψη της εξουσίας του, η ονοματοδοσία του και το είδος της διακυβέρνησης που θα ασκήσει. Τονίζεται ότι θα είναι φορέας εξουσίας, αλλά εξουσίας ειρήνης. Ο τίτλος “άρχων ειρήνης” δεν του αποδίδεται μόνον επειδή θα καταστραφούν τα πολεμικά σκεύη και θα επικρατήσει αιώνια ειρήνη, αλλά και γιατί ο ίδιος ο “άρχων” δεν θα χρειαστεί να αναλάβει κάποια πολεμική δράση, ούτε ακόμη και προς εδραίωση της ειρήνης. Όλα γίνονται από τον Θεό. Αυτός φέρνει ή είναι το φως, αυτός φέρνει τη χαρά και θραύει τον ζυγό και γι' αυτό το κείμενο καταλήγει με τη φράση «ο ζήλος του Κυρίου Σαβαώθ θα τα κάνει αυτά». Κανείς λαός δεν θα υποδουλωθεί πλέον, ενώ και ο ίδιος ο πόλεμος φαίνεται να καταργείται. Το πιο εντυπωσιακό όμως στην παραπάνω προφητεία είναι η εγγύτητα του παιδιού προς τον Θεό. Τα ονόματα που αποδίδει ο προφήτης στο αναμενόμενο παιδί είναι ταυτόχρονα και ονόματα με τα οποία χαρακτηρίζεται ο Θεός.

Αυτές ακριβώς την προφητείες θυμίζει ο άγγελος στη Μαρία, όταν της αναφέρει πως το παδί που θα γεννηθεί «θα γίνει σπουδαίος και θα ονομαστεί Υιός του Υψίστου», κι ακόμα πως «θα ονομαστεί Υιός Θεού». Εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς το σάστισμα της Μαρίας. Χίλια χρόνια μεσολάβησαν από τότε που ο Νάθαν μετέφερε το μήνυμα του Θεού στον Δαβίδ ως τη μέρα που ο Γαβριήλ ανακοινώνει στη Μαρία ότι αυτή επιλέχτηκε από τον Θεό για την εκπλήρωση της προφητείας. Χίλια χρόνια αγώνων για να κρατηθεί η ελπίδα ζωντανή, για να μην κυριαρχήσει η

απόγνωση, να μην ξεθωριάσει το όνειρο από τις αστοχίες, την αμαρτία, τις ανθρώπινες επιδιώξεις. Και τώρα όλα εξαρτώνται από την αντίδραση ενός κοριτσιού. Περιγράφοντας τη σκηνή του αγγέλου που αναμένει την απάντηση της Μαρίας ο ιερός Αυγουστίνος αναφέρει χαρακτηριστικά: «*Ευτυχισμένη Μαρία, ο κόσμος όλος περιμένει τη συγκατάθεσή σου*». Ακόμα και αυτήν την κορυφαία στιγμή ο Θεός δεν αφαιρεί από τον άνθρωπο το χάρισμα της συνδημιουργίας. Γι' αυτό το "ναι" της Μαρίας χαρακτηρίζεται «*τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον*». Γιατί τώρα όλα όσα προηγήθηκαν αποκτούν νόημα, αλλά και όσα θα ακολουθήσουν θα είναι εντελώς καινούργια:

Τὸ ἀπ' αἰῶνος μυστήριον ἀνακαλύπτεται σήμερον,

καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ υἱὸς ἀνθρώπου γίνεται,

ἵνα τοῦ χείρονος μεταλαβῶν μεταδῶ μοι τοῦ βελτίονος·

ἐψεύσθη πάλαι Ἀδὰμ καὶ θεὸς ἐπιθυμήσας οὐ γέγονεν·

ἄνθρωπος γίνεται Θεός, ἵνα θεὸν τὸν Ἀδάμ ἀπεργάσῃται^[1].

^[1] Δοξαστικό των Αίνων της 25^{ης} Μαρτίου.